
DIENST op 7 juli 2024, 10 uur
Doopsgezinde Gemeente Aalsmeer
Voorganger: Franka Riesmeijer
Organist: Valeriya Zakopay
Kaarsen, mededelingen: Annigje Leighton-van Leeuwen
Liturg: Gerbrand Groeneveld

Opening, aansteken kaarsen

Lied: 601 Licht dat ons aanstoot in de morgen 1 en 2

Votum

Hier en nu mogen wij ons
in Gods scheppende aanwezigheid weten.
Hij kijkt naar ons met liefde
en schenkt ons leven,
ogenblik na ogenblik.
Hier. Nu.
Zo mag het zijn. Amen.

Lied: 601 Licht dat ons aanstoot in de morgen 3

Inleiding en gebed

Goedemorgen zusters en broeders. Vandaag gaan we een beetje een rare dienst doen. De tekst op de liturgie is Psalm 123, in drie verschillende vertalingen. Het is een pelgrimslied, een gebed dat onderweg werd gezongen. En het is als gebed een bijzonder geval: het gaat namelijk in z'n kern over bidden. Hoe bidden wij, hoe denken we over God tijdens het bidden, hoe zien wij onszelf tijdens het bidden? Tijdens dat u luistert naar de Bijbelteksten kunt u dus bij uzelf nadenken: wat hoor ik in deze vertaling over bidden, over God en over mezelf?

Ga eerst dus rustig zitten, vindt uw plek, fysiek en mentaal. Even met z'n allen een diepe zucht. Mogen wij open staan om samen te bidden. En dat doe ik met de grootse theoloog Herman Finkers. Hij heeft een gebed over bidden, over vergeven moeten worden en over veilig zijn.

Als ik denk dat ik dood ga
Niet meer weet wat ik moet
Eerder dan een Onze Vader
Bid ik een Wees Gegroet
Als het angstzweet mij uitbreekt
En mijn hart gaat tekeer
Dan roep ik "oh Moeder"
Zelden "oh Heer"
Want de Heer is heel goed
Maar ook onverbiddelijk

Hij reinigt met bloed
Maar zij snapt onmiddellijk
Dat een vlek niet zo erg is
Als hij soms schijnt
Met een dertig graden wasje
Vaak wel verdwijnt. Amen

Lied: Psalm 123

Lezing: Psalm 123 NBV04

Een Pelgrimslied

Naar u sla ik mijn ogen op,
naar u die in de hemel troont,
zoals de ogen van een slaaf
de hand van zijn heer volgen,

en de ogen van een slavin
de hand van haar meesteres,
zo volgen onze ogen
de Heer, onze God,
tot hij ons genadig wil zijn.

Wees genadig, Heer, wees ons genadig,
wij worden verwacht, meer dan te dragen is.
Meer dan onze ziel kan dragen
raakt ons achteloze spot,
de hoogmoed van onverschilligen.

Lied: 239 O Christus die de zonne zijt 1,2,6,7

Lezing: Psalm 123 Bijbel in gewone taal

Een lied voor de reis naar Jeruzalem

Heer, wees goed voor ons
Ik kijk omhoog naar u,
naar u, Heer in de hemel.

Wij wachten op u,
zoals een slaaf wacht op een bevel van zijn meester,
of een slavin op een bevel van haar meesteres.
Zo wachten wij op een teken van uw liefde.

Laat ons uw liefde zien, Heer,
wees goed voor ons.
We worden slecht behandeld,
we houden het bijna niet meer uit.
Onze onderdrukkers beledigen ons,

ze lachen om onze pijn.
Het is bijna niet te verdragen.

Lied: 811 Zoals een moeder zorgt

Lezing: Psalm 123 Huub Oosterhuis – 150 psalmen vij

Zoals mijn kind van vijf
met grote ogen naar mij kijkend
al mijn bewegingen volgend

mijn gezicht ziet verhard
als ik oog in oog sta
met de verachters van de vreemdeling

en hoe ik ziende de wereld
blind van tranen mij neerwerp
voor de troon van recht en vrede

zo, denk ik, ziet Gij mij ook.

Lied: 925 Wek mijn zachtheid weer 3x

Overdenking

Psalm 123 is de vierde van de Pelgrimslie­de­ren. Er zijn er in totaal 15. Het zal u niet verwonderen dat dit psalmen zijn die pelgrims zongen, vandaar: pelgrimslie­de­ren. Ze worden ook wel trappsalmen genoemd, verschillende treden van een reis. In de wet van Mozes wordt het Joodse volk opgedragen om drie keer per jaar de tocht te maken naar Jeruzalem. In Deuteronomium lezen we: “Driemaal per jaar moeten alle mannen dus voor de Heer, uw God, verschijnen op de plaats die hij zal kiezen: voor het feest van het Ongedesemde brood, het Wekenfeest en het Loofhuttenfeest.” Het feest van het Ongedesemde brood is de zeven dagen na Pesach, het Wekenfeest is Pinksteren, waar wordt herdacht dat de Tora aan de voet van de berg Sinai werd ontvangen en het Loofhuttenfeest is een oogstfeest met een maand vol vieringen.

Sommige van deze psalmen zijn liederen die gezongen worden tijdens het reizen in groepen, andere zijn als je Jeruzalem al ziet, andere bij vertrek. In de tekst zien we dat mensen zich voorbereiden op de ontmoetingen bij de feesten, met elkaar, maar ook zeker met God. Het zijn liederen van anticipatie.

Deze specifieke psalm is een van de kortere. Martin Luther zei over deze tekst: “Deze psalm is maar kort, en daarom een erg goed voorbeeld om te tonen dat de kracht van het gebed niet zit in veel woorden, maar in de vurigheid van de geest. Want grote en gewichtige onderwerpen kunnen samengevat worden in weinig woorden, als ze voortkomen uit de geest en de hunkering van het hart, zeker als onze nood zo is dat een lang gebed niet toegestaan is. Elk gebed is lang genoeg als het vurig is en komt uit een hart dat de behoeftes van de heiligen begrijpt.”

Dit lied is een gebed, maar gaat ook over bidden. Een gebed over hoe te bidden. Het begint met “Naar u sla ik mijn ogen op, naar u die in de hemel troont” of in gewone taal: “Ik kijk omhoog naar u, naar u, Heer in de hemel”. Hier spreekt een gebedshouding uit. Ogen niet gericht op aardse zaken, niet op het hier en nu, niet op wat we direct voor ons zien. Nee, we richten onze blik op het hemelse, op God. Het dagelijkse laten we even achter ons, we staan open voor dat wat groter is dan dat wij zijn. Het is een verschuiving van een focus. Het is, zoals wij in het begin van de dienst deden, een stil worden en richten op God, met al ons zijn. Als we horizontaal om ons heen kijken, zien we door de bomen soms het bos niet meer, maar als we omhoog kijken, valt alles weg wat niet God is. Opvallend genoeg, in de tekst in de NBV wordt God niet genoemd tot een paar regels in. Bij bijna iedere psalm van de pelgrimslieiders zit de Heer in de eerste regel, hier pas halverwege. Ik lees hier ook in hoe we bidden. We nemen onze plaats in, we pakken onze rust, we richten ons, en daar vinden wij God.

De psalm gaat verder, “zoals de ogen van een slaaf de hand van zijn heer volgen en de ogen van een slavin de hand van haar meesteres, zo volgen onze ogen, de Heer, onze God, tot hij ons genadig wil zijn”. Er zijn verschillen in de NBV en bijbel in gewone taal, beide spreken met de metafoor van de slaaf. En dat net na Keti Koti... Het is niet een beeld dat misschien aantrekkelijk klinkt. De taak van een slaafgemaakte was vaak om de behoefte van zijn of haar meester aan te voelen nog voor er om gevraagd werd. Daarom de ogen op de hand, niet op woorden, maar op tekenen. Open staan voor kleine hints dat er iets van je verwacht wordt. Veel uitleggen die ik over deze tekst lees gaan er ook over dat slaafgemaakten wisten dat hun meester voor hen zou zorgen, als zij hem goed dienden. Dat idee is mijns inziens erg wrang, er was veel geweld tegen slaafgemaakten, maar God is een goede meester. Als wij open staan voor God, voor de tekenen in ons leven, dan ontvangen wij genade. De context waar het hier om gaat is om een geduldig wachten en vertrouwen op het handelen van de meester, of in ons geval: van God. Niet onze eigen ideeën volgen, maar weten dat God een plan voor ons heeft, en dat plan durven volgen. Een docent van mij aan de universiteit omschreef het als een danspartner, die je niet de danszaal rondgooit, maar met subtiele bewegingen leidt in een elegante dans.

Wat wij van God mogen ontvangen verschilt in de twee Bijbelvertalingen. Genade of liefde. Genade is in de psalmen een hulpvaardige trouw van God, een verbond tussen God en de mens, dat mensen altijd op God kunnen rekenen. Daarmee is genade een belofte en een hoop, dat wij Gods hulp mogen ontvangen. In genade zit ook vergeving en herstel, dat God ons leidt als wij open staan voor zijn tekenen, ook als we dat niet eerder deden. Bijbelse liefde, de liefde van God, is de mogelijkheid om pijn te kunnen doorstaan, kracht te hernieuwen, anderen te helpen en tot zegen te zijn. De psalm spreekt over onderdrukkers, belediging, pijn, spot, onverschilligheid. Door onze ogen te richten op God, door Zijn weg te volgen, kunnen we dit overstijgen.

Wat is dus bidden? Bidden is dus je focus verschuiven, open staan voor tekenen van God, zodat we keer op keer mogen groeien voorbij het onrecht en de pijn. In onze relatie tot God mogen we ons aan de hand laten nemen, geloof hebben dat Hij het beste voor ons wil, dat Hij meer weet dan wij en ons tekenen geeft welke weg wij mogen gaan. In dit mogen wij nieuwe mensen worden, betere mensen, kinderen van God.

En dat, kinderen van God, brengt ons bij Huub Oosterhuis. Alle elementen van het gebed zitten in deze tekst. Niemand is zo oplettend als een klein kind, ze nemen een voorbeeld aan de ouders hoe dingen moeten zijn, en de Vader die strijdt tegen verachters, voor recht en vrede. Focus, lerend en groeiend voorbij kwaad. “Zoals mijn kind van vijf met grote ogen naar mij kijkend al mijn bewegingen volgend, mijn gezicht ziet verharderen als ik oog in oog sta met de verachters van de vreemdeling en hoe ik ziende de wereld blind van tranen mij neerwerp voor de troon van recht en vrede, zo denk ik, ziet Gij mij ook.”

Muziek

Open ruimte

Gebed en Onze Vader

Laat ons bidden. Laat ons richten op God, met liefde en vertrouwen, open voor de tekenen die hij ons geeft.

Mijn Heer, mijn God,
Neem alles van mij
Wat mij afhoudt van U

Mijn Heer, mijn God,
Geef alles aan mij
Wat mij thuisbrengt bij U

Mijn Heer, mijn God,
Verlos me van mij
En geef mij volledig aan U.
Amen.

In stilte bidden we voor de zaken waar geen woorden voor zijn, of die ik niet voor u kan benoemen.

*Onze vader in de hemel,
Laat uw naam geheiligd worden,
Laat uw koninkrijk komen,
Laat uw wil gedaan worden
Op aarde zoals in de hemel.
Geef ons vandaag het brood dat wij nodig hebben.
Vergeef ons onze schulden,
Zoals wij ook vergeven
Wie ons iets schuldig is.
En breng ons niet in beproeving,
Maar red ons van het kwaad.
Want aan U behoort het koningschap,
De macht en de majesteit
In eeuwigheid. Amen.*

Collecte De eerste collecte is voor Inloophuis De Ruimte in Almere

Lied: 886 Abba, Vader, U alleen

Zegen

Ik mag deze dienst de zegen uitspreken, als herinnering dat we gezegende mensen zijn. We zijn gezegende mensen vanaf ons eerste tot ons laatste moment, als geliefde, kostbare en kwetsbare kinderen van God, en op deze zondag mogen wij herinnerd worden van de zegen die op ons rust:

Moge God met u zijn. Moge u met God zijn.

Moge uw pad vrij zijn van gevaar.

Moge u bewaard blijven voor tegenslag.

Moge God u vrede schenken.

Moge u goedheid op uw weg vinden.

Moge God voor u zorgen.

Moge God met u wandelen.

Moge God zijn met hen die achterblijven.

Moge God u door de nacht leiden.

Moge u met God blijven. Amen

Lied: 419 Wonen overal nergens thuis

Doven van de kaarsen